

บทที่ 5

กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า

ปัจจุบันการประกอบธุรกิจ จำนวนไม่น้อยที่มักผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน ผู้ผลิตได้มีการนำเอาเครื่องหมายการค้ามาใช้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง เป็นการบ่งชี้ให้ผู้ซื้อได้ทราบว่าสินค้าของตนต่างจากของบุคคลอื่น แต่ได้มีบุคคลบางคนนำเอาเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ไปใช้กับสินค้าของตน ทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิด ในคุณภาพของสินค้าหรือตัวผู้ผลิต เป็นเหตุให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้น นานาประเทศจึงได้มีการตรากฎหมาย เพื่อให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า จึงขอแบ่งการศึกษาออกเป็นหัวข้อดังนี้ คือ

1. ประวัติของเครื่องหมายการค้า

เครื่องหมายที่ใช้ในการค้ามีมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 5-6 ก่อนคริสตกาลโดยหลักฐานทางโบราณคดีพบว่า แจกันที่สร้างขึ้นในสมัยนั้นมักจะมีชื่อของผู้ทำติดไว้ด้วย

เครื่องหมายที่ใช้เพื่อระบุสินค้าหรือผู้ผลิตสินค้า หรือเจ้าของสินค้า แพร่หลายมากในยุคกลาง (Middle Ages คริสต์ศตวรรษที่ 5-15)

ส่วนประวัติเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยเราใช้ตราหรือยี่ห้อเมื่อมีการค้าขาย กับต่างประเทศ ใครเลียนแบบหรือปลอมเครื่องหมายการค้าย่อมมีความผิดโทษอาญาถึงจำคุก ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เมื่อ พ.ศ. 2452

ต่อมาได้มีการออกกฎหมาย ชื่อพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าและยี่ห้อการค้า พ.ศ. 2457 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายพิเศษว่าด้วยเครื่องหมายการค้าฉบับแรก หลังจากนั้นได้มีพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และฉบับสุดท้ายคือ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มีจำนวนมาตรา 123

เหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. .... มีว่า

“โดยที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่าง ๆ จึงล้าสมัยและไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้เพียงพอ ประกอบทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และสัญญา

อนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการ ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่แพร่หลายและ
ได้รับความคุ้มครองในกฎหมายของต่างประเทศหลายประเทศแล้ว ก็ยังไม่ได้รับความคุ้ม
ครองตามกฎหมายไทย นอกจากนั้น พระราชบัญญัติดังกล่าวยังมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่
เหมาะสม เช่น มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนและคณะกรรมการเครื่องหมายการ
ค้า ตลอดจนสิทธิของผู้จดทะเบียนไว้ให้ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก สม
ควรปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมายเครื่องหมายการค้าแล้ว ก็ยังมีการเปลี่ยน
ทางด้านหน่วยงานที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าด้วย กล่าวคือ เดิมงานเกี่ยวกับเครื่องหมายการ
ค้าขึ้นกับกองเครื่องหมายการค้า กรมทะเบียนการค้า แต่เมื่อได้มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับ
กรมใหม่มีชื่อว่า “ กรมทรัพย์สินทางปัญญา ” ในกระทรวงพาณิชย์ขึ้นเป็นทางการเมื่อ วันที่
3 พฤษภาคม พ.ศ.2535 จึงได้มีการโอนงานส่วนนี้ไปขึ้นกับกรมทรัพย์สินทางปัญญาตั้งแต่นั้น
เป็นต้นมา

2. วัตถุประสงค์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

(1) เพื่อผู้บริโภคหรือผู้ซื้อ เพราะการมีเครื่องหมายการค้าทำให้ผู้ซื้อ ได้รับความ
สะดวกในการหาหรือ เลือกซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ การเลือกซื้อสินค้าโดยวิธีอื่นเป็นเรื่อง
ที่ยุ่งยาก การใช้เครื่องหมายการค้าเป็นวิธีการที่สะดวกและทำให้ผู้ซื้อเกิดความมั่นใจ ดังนั้น
เหตุผลข้อแรกก็เพื่อปกป้องคุ้มครองประโยชน์ ของผู้ซื้อนั่นเอง

(2) เพื่อให้มีกฎเกณฑ์หรือกติกา ไม่ให้มีการแข่งขันที่เอาเปรียบหรือไม่เป็นธรรม
กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์ที่เห็นว่าผู้ประกอบการค้า ที่ใช้เครื่องหมายของตน เพื่อให้ผู้บริโภค
ทราบว่าสินค้าของตนมีลักษณะอย่างไร เมื่อเขาใช้ความรู้ความสามารถพัฒนาสินค้าของเขา
แล้วมีผู้เอาเครื่องหมายไปใช้จึงเกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า ดังนั้น
เหตุผลในข้อนี้จึงเป็นเรื่องที่กฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครอง เจ้าของเครื่องหมายการค้า
นั่นเอง

(3) เพื่อพัฒนาสังคมหรือประเทศ กฎหมายนี้เป็นกฎหมายที่รัฐใช้พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อกฎหมายนี้มีการรับรองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายทำให้เขารู้สึกมั่นใจที่จะผลิตสินค้า รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทั้งนี้เพราะระบบเครื่องหมายการค้าที่มีประสิทธิภาพ จะจูงใจให้มีการเสนอสินค้าที่มีคุณภาพเข้าสู่ตลาดมากขึ้น อันจะนำมาซึ่งการผลิตและการทำงานที่เพิ่มขึ้นด้วย ทั้งสำหรับการผลิตสินค้าสำเร็จรูป และการผลิตวัตถุดิบสำหรับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปต่อไป ผลของการเพิ่มขึ้นของการผลิตภายในประเทศนี้ นอกจากจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่ได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพแล้ว ยังก่อประโยชน์ทางการสร้างรายได้ให้กับประชาชน และประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ประเทศโดยรวมด้วย

3. ประเภทของเครื่องหมายที่จดทะเบียนคุ้มครอง

ก่อนที่จะทราบว่าเครื่องหมายใดบ้าง ที่จดทะเบียนได้ต้องทราบความหมายของคำว่า เครื่องหมายก่อน

ตามมาตรา 4 เครื่องหมาย หมายความว่า ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ หรือสิ่งเหล่านี้อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างรวมกัน แต่ไม่หมายรวมถึงแบบผลิตภัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร

จากความหมายดังกล่าว แสดงว่าสิ่งที่มีลักษณะข้างต้น เป็นเครื่องหมายแล้ว แต่จะเป็นเครื่องหมายการค้าหรือไม่ ต้องพิจารณาจากความหมายของเครื่องหมายการค้าอีกครั้งหนึ่ง

ข้อสังเกต แบบผลิตภัณฑ์ ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรไม่ถือเป็นเครื่องหมาย คำว่าแบบผลิตภัณฑ์ หมายความว่า รูปร่างของผลิตภัณฑ์ หรือ องค์ประกอบของลวดลาย หรือสีของผลิตภัณฑ์ อันมีลักษณะพิเศษ สำหรับผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบสำหรับผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมรวมทั้งหัตถกรรมได้ เหตุผลที่กฎหมายยกเว้นเรื่องแบบผลิตภัณฑ์ก็เพราะต้องการแยกความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า กับสิทธิบัตรออกจากกันให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้มีปัญหาในเรื่องการต้องให้ความคุ้มครอง ที่อาจคาบเกี่ยวกันระหว่างสองอย่างนี้ ตามกฎหมายเก่าแบบผลิตภัณฑ์อาจจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้

เครื่องหมายที่จะจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิได้มี 4 ประเภท คือ

- (1) เครื่องหมายการค้า คือเครื่องหมายที่ใช้กับสินค้าเพื่อแสดงว่าสินค้าภายใต้ เครื่องหมายการค้า นั้นเป็นของผู้ใด เช่น เครื่องหมายการค้าใช้กับสินค้า น้ำอัดลม ตัวอย่าง เป๊ปซี่, โค้ก เป็นต้น
- (2) เครื่องหมายบริการ คือเครื่องหมายที่ใช้กับธุรกิจบริการ เพื่อแสดงว่าธุรกิจภายใต้เครื่องหมายบริการนั้นเป็นของผู้ใด เช่น เครื่องหมายบริการ ใช้กับธุรกิจบริการ ขนส่งทางอากาศ ตัวอย่าง การบินไทยหรือ ชิน ไฉฮั่วซั๊กแห่ง เป็นต้น
- (3) เครื่องหมายรับรอง คือเครื่องหมายที่ใช้รับรองคุณภาพหรือลักษณะ ของสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่น ๆ เพื่อช่วยให้ผู้ซื้อสินค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าตรงตามคุณภาพและ ลักษณะที่ได้รับการรับรอง เช่น เครื่องหมายรับรองใช้รับรองสินค้าอาหาร เซลล์ชวนชิม หรือแม่ช้อยนางรำ
- (4) เครื่องหมายร่วม คือ เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการที่ใช้ โดยบริษัทหรือวิสาหกิจในกลุ่มเดียวกัน หรือโดยสมาชิกของสมาคม สหกรณ์ สภภาพ สมาพันธ์ กลุ่มบุคคลหรือองค์กรอื่นใดของรัฐหรือเอกชน เช่น เครื่องหมายร่วมใช้กันในกลุ่มบริษัทในเครือปูนซิเมนต์ไทยที่เป็นรูปตราช้าง เป็นต้น

4. ลักษณะของเครื่องหมายที่จดทะเบียนได้

ลักษณะเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วมที่จะจดทะเบียนได้ จะต้องประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการตามมาตรา 6 คือ

1. มีลักษณะบ่งเฉพาะ คือลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือ ผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้า นั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น

มาตรา 7 ลักษณะบ่งเฉพาะ พิจารณาจาก

- (1) ชื่อตัว ชื่อสกุลของบุคคลธรรมดาที่ไม่เป็นชื่อสกุลตามความหมายอันเข้าใจกันโดยธรรมดา ชื่อนิติบุคคล หรือชื่อในการทางการค้าซึ่งแสดงโดยลักษณะพิเศษ

- (2) คำหรือข้อความ อันไม่ได้เสีงถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้น โดยตรง และไม่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (3) ตัวหนังสือ ตัวเลข หรือคำ ที่ประดิษฐ์ขึ้น
- (4) ลายมือชื่อของผู้จดทะเบียนหรือของเจ้าของเดิมของกิจการของผู้จดทะเบียน หรือลายมือชื่อของบุคคลอื่น โดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว
- (5) ภาพของผู้จดทะเบียนหรือของบุคคลอื่น โดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว หรือในกรณีที่บุคคลนั้นตายแล้ว โดยได้รับอนุญาตจาก บุพการี ผู้สืบสันดาน และคู่สมรสของบุคคลนั้น ถ้ามี แล้ว
- (6) ภาพที่ประดิษฐ์ขึ้น

ชื่อ คำ หรือข้อความที่ไม่มีลักษณะตาม (1) หรือ (2) หากได้มีการจำหน่ายเผยแพร่ หรือโฆษณาสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นจนแพร่หลายแล้ว ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และพิสูจน์ได้ว่าได้ปฏิบัติถูกต้องตามหลักเกณฑ์นั้นแล้ว ก็ให้ถือว่า มีลักษณะบังเอิญ

2. ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย

มาตรา 8 บัญญัติลักษณะที่ต้องห้าม มิให้รับจดทะเบียน คือ

- (1) ตราแผ่นดิน เครื่องหมายราชการ ธงพระอิสริยยศ ธงราชการ หรือธงชาติของประเทศไทย
- (2) เครื่องหมายประจำชาติหรือธงชาติของรัฐต่างประเทศ เครื่องหมายหรือธงขององค์การระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก หรือที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายทั่วไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศนั้น
- (3) พระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระปรมาภิไธยย่อ หรือพระนามาภิไธยย่อ
- (4) พระบรมฉายาลักษณ์หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท
- (5) พระราชลัญจกร ลัญจกรในราชการ หรือตราประจำตำแหน่ง
- (6) ตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- (7) เครื่องหมายกาชาด นามกาชาด หรือกาเงินีวา
  - (8) เครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือเครื่องหมายอื่นใด อันได้ให้เป็นรางวัลในการแสดง หรือประกวดสินค้าที่รัฐบาลไทย ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจของ ประเทศไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ได้จัดให้มี ขึ้นเว้นแต่ผู้จดทะเบียนได้รับเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร เครื่องหมายเช่นนั้น เป็นรางวัลสำหรับสินค้านั้น และใช้ เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องหมายการค้านั้น
  - (9) เครื่องหมายที่คล้ายกับ (1) (2) (3) (5) (6) หรือ (7)
  - (10) เครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนโยบาย
  - (11) เครื่องหมายที่เหมือนกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป หรือคล้าย กับเครื่องหมายดังกล่าวจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิด ในความ เป็นเจ้าของ หรือแหล่งกำเนิดของสินค้าไม่ว่าจะได้จดทะเบียนไว้แล้วหรือไม่ก็ตาม
  - (12) เครื่องหมายอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
3. ไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายของบุคคลอื่น เครื่องหมายนั้น จะต้อง ไม่เป็นเครื่องหมาย ที่เหมือนกับเครื่องหมายที่บุคคลอื่นได้จดทะเบียนไว้ แล้ว หรือคล้ายกับ เครื่องหมายของบุคคลอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้ว จนอาจ ทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือ แหล่งกำเนิดสินค้า โดยพิจารณาจาก คำ เสียงเรียกขาน รูป หรือภาพและ การประดิษฐ์ของเครื่องหมาย เป็นต้น

5. ผลทางกฎหมายของการรับจดทะเบียน

เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายแล้ว ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมาย เป็นผู้ มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว ในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้า นั้น สำหรับสินค้าหรือบริการที่ได้จด

ทะเบียนไว้ตามมาตรา 44

ข้อยกเว้นผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า ไม่ได้เป็นผู้มีสิทธิใช้เครื่องหมายการค้าแต่ผู้เดียว คือ

- (1) ในกรณีที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกัน ซึ่งต่างคนต่างได้ใช้มาแล้วด้วยกันโดยสุจริต หรือเพราะมีพฤติการณ์พิเศษ เจ้าของเครื่องหมายการค้าคนหนึ่งคนใดจะอ้างสิทธิแต่ผู้เดียวในเครื่องหมายการค้านั้นแล้วขัดขวางเจ้าของเครื่องหมายการค้าอีกคนหนึ่งมิให้ใช้เครื่องหมายการค้านั้นไม่ได้
- (2) ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้ว อนุญาตให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้าของตน เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะอ้างสิทธิแต่ผู้เดียวในการใช้เครื่องหมายการค้านั้นไม่ได้ เพราะเจ้าของเครื่องหมายการค้า ได้อนุญาตให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้านั้นด้วยแล้ว เจ้าของเครื่องหมายการค้าจึงไม่มีสิทธิแต่ผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้น

การจดทะเบียนเครื่องหมายให้มีอายุ 10 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียน และอาจต่ออายุได้เป็นคราว ๆ คราวละ 10 ปี

เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้ว หากมีผู้ทำเลเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ย่อมมีสิทธิ ดังนี้

- (1) ฟ้องเรียกค่าเสียหายในคดีแพ่งได้ ส่วนคดีอาญาจะได้กล่าวในเรื่องการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าต่อไป
- (2) เรียกร้องให้เก็บสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าโดยไม่มีสิทธิ ออกจากตลาดได้
- (3) ห้ามใช้เครื่องหมายนั้นต่อไป
- (4) ขอให้ศาลเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้ ตามมาตรา 67

เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน จะฟ้องคดีเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าหรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดสิทธิดังกล่าว ไม่ได้ตามมาตรา 46

การยื่นคำขอจดทะเบียนได้ที่กองบริการและเผยแพร่ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานพาณิชย์จังหวัด

6. การอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า

เดิมไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 แต่มีผู้ทำสัญญาในเรื่องนี้กันมากเพื่อให้การควบคุม สัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

หลักการสำคัญในเรื่องการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า มีดังนี้คือ

6.1 ผู้มีสิทธิอนุญาต

มาตรา 68 วรรคแรก บัญญัติว่า “ เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้ว จะทำสัญญาอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้าของตน สำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ทั้งหมดหรือบางอย่างก็ได้

มีปัญหาว่า ถ้าเจ้าของเครื่องหมายการค้ายังไม่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า จะทำสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า ของตนได้หรือไม่ คำตอบ คือยอมทำได้ ตามหลักกฎหมายในเรื่องสัญญา ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 แต่ไม่อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

6.2 แบบของสัญญาอนุญาต ฯ

มาตรา 68 วรรคสอง บัญญัติว่า “ สัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อนายทะเบียน “ ถ้าไม่ทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดสัญญานั้นเป็นโมฆะที่เป็น เช่นนี้ เพื่อให้นายทะเบียนตรวจสอบได้ ดังนั้นการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าจะพูดด้วยปากเปล่าไม่ได้

6.3 การใช้เครื่องหมายการค้า

มาตรา 77 บัญญัติว่า “ ในกรณีที่สัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้ามิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้นเสียเอง หรือจะ

อนุญาตให้บุคคลอื่นนอกจากผู้ได้รับอนุญาตใช้เครื่องหมายการค้านั้นอีกก็ได้ จากมาตรานี้ แสดงว่าแม้อนุญาตให้ผู้อื่นใช้แล้วเจ้าของเครื่องหมายการค้ามีสิทธิที่จะใช้เครื่องหมายการค้าเอง หรืออนุญาตให้บุคคลอื่นใช้อีกก็ได้ ถ้าสัญญาไม่ได้ระบุนำห้ามไว้

6.4 การเพิกถอนการจดทะเบียน

แม้มีการจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าแล้วก็อาจร้องขอเพิกถอนต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้ เช่น ปรากฏว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น ไม่อาจควบคุมคุณภาพของสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นได้อย่างแท้จริงต่อไป (มาตรา 72 วรรคสาม)

7. คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า

ตามมาตรา 16 ถ้านายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายอื่น ผู้จดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด (มาตรา 18)

นอกจากมาตรา 16 และมาตรา 18 บัญญัติถึงคณะกรรมการ ซึ่งก็คือคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ยังมีมาตราอื่นอีกหลายมาตราที่บัญญัติถึงคณะกรรมการคณะนี้

คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าประกอบด้วย อธิบดีกรมทะเบียนการค้า เป็นประธานกรรมการ อัยการสูงสุดหรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คน แต่ไม่เกินแปดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

คณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคลใดเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า

- (1) วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ และเครื่องหมายรับรองตามพระราชบัญญัตินี้

- (3) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้
- (4) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

8. การปลอมเครื่องหมายการค้า

บุคคลใดปลอมเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม ของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้ว ในราชอาณาจักรต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 108)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 อธิบาย คำว่า ปลอม หมายความว่า ทำให้เหมือนคนอื่นหรือสิ่งอื่น เพื่อให้หลงผิดว่าเป็นคนนั้นหรือสิ่งนั้น

อย่างไรก็ตาม มีนักกฎหมายบางท่าน เห็นว่าแม้ทำได้ไม่เหมือนทุกประการ หากทำขึ้นในลักษณะซึ่งเห็นได้ว่า เหมือนของจริง ก็ถือได้ว่าปลอม

9. การเลียนเครื่องหมายการค้า

บุคคลใดเลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 109)

คำว่า เลียน พจนานุกรมฯ หมายความว่า เอาอย่าง ทำหรือพยายามทำให้เหมือนหรือคล้ายคลึงกับแบบอย่าง

นักกฎหมายบางท่านเห็นว่าการเลียน หมายความว่า ทำให้คล้ายคลึงกับของที่แท้จริง โดยไม่ถึงกับทำให้เหมือน แต่ข้อแตกต่างที่มีนั้นก็อาจทำให้บุคคลทั่วไปหลงว่าเป็นของแท้ได้